

Zimní trek po švédské královské cestě Kungsleden

V létě 2009 jsme prošli nejznámější úsek Kungsleden na samém severu Švédska. Populární královská cesta začíná v osadě Abisko a pokračuje jižním směrem národním parkem Abisko, kolem nejvyšší hory Švédska Kebnekaise (2114) a národním parkem Sarek, celková délka je 440 km. V létě se mi oblast natolik zalíbila, že jsem se rozhodla vrátit se v zimě, mimo sezónu komárů. Ideální pro zimní putování jsou široké skandinávské lyže a pulky, obojí u nás těžko dostupné. Po dlouhých diskuzích má jedna půlka výpravy běžky a druhá sněžnice.

Dopravu nám výrazně usnadnila nízkonákladová letecká společnost Norwegian, která začala provozovat i vnitrostátní švédské linky. V kombinaci s letenkami koupenými přes click4sky od ČSA se nám podařilo dostat se za 10 h do centra oblasti, severošvédské Kiruny za necelých 6000 Kč/os s jedním přestupem ve Stockholmu. Z letiště v Kiruně v deset večer již nic nejelo, tak nezbylo než využít taxík. Vyplatí se hned po přiletu vytvořit osmičlennou skupinku a zavolat osmimístný, který pak vyjde skoro levněji než linkový autobus. Sehnat večer místo v hostelu je trochu oříšek, končíme v Yellow House za 220 SEK/noc (lacinější vícelůžkové pokoje jsou plné). Nocleh se vyplatí se rezervovat předem.

Ráno směřujeme na půl desátou na nádraží, kde se to již hemží lyžaři. Nastupujeme do vlaku Stockholm – Uppsala – Luleå – Kiruna – Narvik. Do Abiska je to něco přes 100 km, jízdenka je za 110 SEK/os. V Abisku nás vítá sluníčkem ozářená proslulá „Laponská brána“. Bohužel musíme 2 km zpět k benzínce pro benzín do vařiče, v turistickém centru ho doprodali. Kolem poledne konečně vyrážíme směr první chata Abiskojaure. Potkáváme poměrně dost běžkařů, kteří k chatě jezdí na jednodenní výlet, sněžné skútry a psí spřežení. Před setměním jsme u chaty STF – švédského turistického klubu. Nocleh stojí 220 SEK pro členy STF a o 100 více pro ostatní. Jako členství se uznává i česká hostelová karta, kterou jsme si před odjezdem pořídili. Kromě ubytování v chatě je možné si venku postavit stan a zaplatit si jen tzv. kuchyňský servis za 80 SEK, který umožňuje si uvnitř uvařit, usušit se, jen spát je třeba venku. Volíme tuto variantu.

Balíme a vyrážíme k nejdlejší etapě na chatu Alesjaure. Mírně stoupáme soutěskou, přitom se otevírají nádherné výhledy. Kolem poledne se rapidně zhoršuje počasí a přichází vichřice. Řešíme, jestli nezůstat na noc v nouzovém domečku 10 km před cílem, ale nakonec posílnění čajem pokračujeme, aby po nás nebylo vyhlášeno pátrání. Cestu si zkracujeme přes jezero, viditelnost je minimální, orientace je kombinací paměti a GPS. Docházíme asi hodinu po setmění, na pokraji fyzických sil. Paní chatařka mě křísí horkým čajem a pro dnešek je jasno, že spíme uvnitř.

Probouzíme se opět do vichřice, paní domácí přichází se zprávami o počasí z rádia (na chatách není elektřina ani mobilní signál), že vichřice potrvá celý den a radí nám zůstat. Kolem poledne je jasné, že pokračovat nemůžeme. Stejný osud s námi sdílí dva Švédové a jeden Němec. Podvečerním programem je sauna.

Není o mnoho lépe, ale vítr má postupně slábnout, tak se zahalujeme do kukel, šál a sjezdářských brýlí a vydáváme se společně se Švédy na cestu. Kilometry ubíhají docela dobře, na oběd jsme v chatě Tjåktja. Vítá nás chatař, krátce posedíme a pokračujeme ve stoupání do nejvyššího bodu celé Kungsleden, sedla Tjåktjapasset. V sedle je další nouzová boudička (přespání v nich je povoleno jen když k tomu je vážný důvod kvůli zásobení dřevem), kterou tentokrát využíváme a zůstáváme na noc, neboť na další chatu by to ve sněžnicích už asi skončilo nočním pochodem. Zpoždění z předchozího dne jsme i tak částečně dohnali.

Švédové nemající spacáky, ale za to pořádné skandinávské backcountryové lyže, pokračují tedy v cestě a na další chatě ohlásí, že jsme v pořádku (v zimě je pohyb lidí sledován chataři přes satelitní telefon). Během hodiny máme uvnitř příjemných 20 stupňů. Mraky maličko řídnu, ale na vysněný výhled a polární záři to nestačí.

Opět zataženo ... Sestupujeme ze sedla, běžkaři kus cesty lyže nesou, dál už nám ujíždí. Jde se příjemně, je téměř bezvětří a občas vysvitne i sluníčko. Na brzký oběd jsme na chatě Sälka, kde informujeme chataře o stavu zásob dřeva v sedle a běžkaři dokupují něco proviantu (základní potraviny jsou k dispozici na každé druhé chatě). Pokračujeme mírně z kopce, dostáváme se již pod masív Kebnekaise, ledovce jsou bohužel v mracích. Pozorujeme první stádo sobů. U další nouzové chaty přecházíme krásně modravě zamrzlou řeku s vymrzlými boulemi. Je polooblačno, a tak jsou alespoň tušit hory kolem. Na večer docházíme na chatu Singi u sámské (laponské) vesničky a opět stavíme stan.

Jasno! Slunce! Nádherný den. Připadáme si jak v pohádce. Stoupáme do posledního nízkého sedýlka, kde se prohání velké stádo sobů. Dlouho je pozorujeme. Otevírají se úžasné výhledy na bizarní štíty. Procházíme soutěskou, nad námi jsou obrovské lavinové odtrhy, ale cesta vede dostatečně mimo lavinové dráhy. Napadá mě, že nějak podobně to může vypadat na treku pod Everest. Začínáme potkávat první lidi, přesněji několik skútrů, psí spřežení a dvě rolby táhnoucí velký náklad dřeva na zásobení chat. Vše se musí dovézt v zimě, v létě jsou dostupné jen ze vzduchu. Znovu začíná hodně foukat, můžeme si vybrat, jestli budeme mít fotky a zároveň omrzlé prsty nebo ani jedno. Za soutěskou již vykukuje Kebnekaise fjällstation, populární horská stanice. Údolí je tak vyfoukané, že sněžnice skoro nejsou potřeba. Fjällstation nabízí i plný hotelový komfort, my volíme opět kombinaci stan a využívání zařízení chaty za 90 SEK. Kromě kuchyňky tady je i sprcha a sauna, kam se již netáhá voda v kýblu z díry v jezeře, ale vše je na fotobuňku. Vrchol Kebnekaise jsme absolvovali v létě a je úžasným zážitkem. Odměnou za přibližně osmihodinový výstup a téměř 2000 m převýšení je fantastický výhled na nekonečné hory a ledovce na norské i švédské straně z nejvyšší evropské hory za polárním kruhem.

Opouštíme fjällstation a s Kebnekaise v zádech vyrážíme na posledních 19 km cesty do civilizace, do sámské vesničky Nikkaluokta, kde končí silnice. Cestu je možné absolvovat i sněžným skútreem za 260 SEK, v létě pak vrtulníkem za 700 SEK/os. Nad horami se znovu silně stahují mračna, ale údolí k Nikkaluoktě je skoro bez mráčku a na cestu nám svítí sluníčko. V létě tu útočí tisíce komárů. Zimní pochod je příjemný, okolní krajina svým rázem více připomíná oblejší Finsko. Za jasná je odtud vidět vrchol Kebnekaise, která je od fjällstation schovaná, ale to štěstí nemáme. Se soumrakem jsme v Nikkaluoktě. Máme za sebou zhruba 100 km pochodu. Stavíme stan, první noc je bezvětří.

Autobus jezdí jen jednou denně a to v jedenáct, takže máme spoustu času na návštěvu kostelíka, na bloumání mezi suvenýry a prohlídku výstavy plakátů proti globálnímu oteplování v horním patře sámské kafetérie. Do Kiruny to je 63 km, objevují se znovu lesy, břízy pomalu přecházejí v borovice a každý vidíme alespoň pět losů. V Kiruně rychle nakupujeme, navštěvujeme infocentrum a nádherný dřevěný kostel z roku 1912. Kostel patří k největším dřevěným stavbám Švédska. Jinak je město obklopeno haldami hlušiny z dolů na vysoce kvalitní železnou rudu a kvůli těžbě centrum pravděpodobně čeká stěhování o několik kilometrů. V půl třetí nám jede autobus do cca 15 km vzdálené vesničky Jukkasjärvi, kde se nachází první a největší ledový hotel světa. Jelikož zpět už nic nepojede, poučení z letiště, ještě v autobuse se domlouvám se šesticí studentů, že si večer zavoláme osmimístný taxík zpět do Kiruny. Kromě ledového hotelu je v Jukkasjärvi známý dřevěný kostelík a malé

sámské muzeum. Parkoviště před Icehotelem je plné, vstupné podle očekávání vysoké (dospělí 295 SEK, studenti 175 SEK). Odkládáme batohy a jdeme se mrazit. Nevzít si péřovku byla chyba. Velkými prostory jsou kaple, hlavní sál s ledovými lustry a Absolut Icebar, kde se podávají drinky do ledových skleniček. Ze sálu pak vedou chodby k jednotlivým pokojům několika kategorií, od prostých sněhových až po nejdražší umělecké ledové. Každý pokoj má téma, designéři jsou z celého světa. Připadám si, jak v pohádce o ledové královně. Icehotel Jukkasjärvi stojí na stejnojmenném jezeře, ze kterého se vyřezávají ledové kostky, základní stavební kameny hotelu. Kromě nahlédnutí do zákulisí je možné se projet na bruslích nebo na sněhoběžce, vedle lyží nejběžnějšího místního dopravního prostředku. V šest musí návštěvníci hotel opustit a začíná se ubytovávat, a tak činíme i my. Žádáme o vysazení na odbočce k letišti, ale milý taxikář nás bez příplatku zaveze až na letiště a musíme ho přesvědčovat, že i když je letiště uzavřené, že nechceme zpět až do Kiruny (tajně jsme doufali v noc v topené hale). Taxi nás vyšlo na krásných 50 SEK/os., což je cena za letištní bus Kiruna – airport (5 km). Poslední noc trávíme ve stanu mezi břízkami asi 200 m od vchodu do terminálu. Je nejchladnější. Vaříme dlouho do noci, abychom se před odletem zbavili benzínu. Ačkoli celý den bylo nad Kirunou jasno, na večer se bohužel opět zatahuje, a tak září opět nespátíme.

Sněžnice sundáváme u vchodu do odletové haly. Kromě dráhy je celá letištní plocha pokryta sněhem. Zajímavé je, že na zpáteční cestě běžkaři za lyže neplatí nic, ani v Kiruně, ani ve Stockholmu (na cestě tam to bylo v Praze 1300 a ve Stockholmu asi 700 Kč, ve Švédsku jsou lyže v letadle zavazadlem naprosto běžným).

Užitečné odkazy:

Autobusové jízdní řády provincie Norrbotten: <http://www.ltnbd.se/>

Švédské železnice: <http://www.sj.se/>

Švédský turistický klub: www.svenskaturistforeningen.se/

Počasí: <http://met.no/>

Hostely: <http://www.hihostels.com/dba/country-SE.en.htm>

Helena Křenková